

אמור

(1) ויקרא פרק כג

י דבר אל־בני ישראל ואמרת אליהם כִּי־תבאו אל־הארץ אשר אני נתן לכם וקצרתם את־קצירה וקבאתם את־עמר ראשית קצירכם אל־הכהן:

יא והגיה את־העמר לפני יהוה לרצונכם ממחרת השבת וניפנו הכהן.
טו וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את־עמר התנופה שבע שבתות תמימת תהינה
טז עד ממחרת השבת השביעת תקפרו חמשים יום והקרבתם מנחה תדשה לה:

(2) תלמוד בבלי, מסכת מנחות דף סה.

היו בייתוסין אומרים עצרת אחר השבת. ניטפל להם רבן יוחנן בן זכאי ואמר להם: שוטים! מנין לכם? ולא היה אדם אחד שהיה משיבו חוץ מזקן אחד שהיה מפטפט כנגדו ואמר: משה רבינו אוהב ישראל היה ויודע שעצרת יום אחד הוא עמד ותקנה אחר שבת כדי שיהו ישראל מתענגין שני ימים.
קרא עליו מקרא זה (דברים א') "אחד עשר יום מחורב דרך הר שעיר" ואם משה רבינו אוהב ישראל היה למה איחר במדבר ארבעים שנה? אמר לו רבי בכך אתה פוטרי.
אמר לו שוטה ולא תהא תורה שלמה שלנו כשיחה בטילה שלכם!

(3) ספר החינוך - מצוה שו

משרשי המצוה על צד הפשט, לפי שכל עיקרן של ישראל אינו אלא התורה, ומפני התורה נבראו שמים וארץ וישראל. וענין גדול הוא להם, יותר מן החירות מעבדות, ולכן יעשה השם למשה אות צאתם מעבדות לקבלת התורה, כי התפל עושין אות לעולם אל העיקר:
ומפני כן, כי היא כל עיקרן של ישראל ובעבורה נאלו ועלו לכל הגדולה שעלו אליה, נצטיינו למנות ממחרת יום טוב של פסח עד יום נתינת התורה, להראות בנפשנו החפץ הגדול אל היום הנכבד הנכסף ללבנו. . .

(4) ספר שמות פרק ו

(ו) לכן אמר לבני ישראל אני ידוד והוצאתי אתכם מתחת סבלת מצרים והצילתי אתכם מעבדתם וגאלתי אתכם ברוח נטויה ובשפטים גדלים:
(ז) ולקחתי אתכם לי לעם והייתי לכם לאלהים וידעתם כי אני ידוד אליהם המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים:

(5) רש"י ויקרא פרק כג פסוק יא

ממחרת השבת, ממחרת יום טוב הראשון של פסח שאם אתה אומר שבת בראשית אי אתה יודע איזהו:

(6) באר יצחק על רש"י שם

הרי כתיב ממחרת השבת בה"א הידיעה שהוא השבת מיוחד ושבת בראשית איני יודע איזהו.

(7) רמב"ן ויקרא פרק כג פסוק יא

ממחרת השבת ניפנו הכהן, ממחרת יום טוב הראשון של פסח, שאם אתה אומר שבת בראשית אי אתה יודע איזהו, לשון רש"י, ובאמת שזו גדולה שבראיות בגמרא, כי מה טעם שיאמר הכתוב כי תבואו אל הארץ וקצרתם את קצירה תביאו העומר ממחרת שבת בראשית, כי יש במשמע שבאיזה זמן מן השנה שנבוא לארץ ונקצור קצירה יניף הכהן העומר ממחרת השבת הראשונה שתהיה אחרי ביאתנו לארץ, והנה אין לחג השבועות זמן שימנה ממנו, ועוד על דרך הזה לא נדע בשנים הבאות אחרי כן מתי נחל לספור, רק מיום החל חרמש בקמה כפי רצוננו, ואלה דברי תוהו, אבל אם יהיה "ממחרת השבת" יום טוב כפי קבלת רבותינו, יבוא הענין כהוגן. . .

(8) אבן עזרא ויקרא פרק כג פסוק יא

ממחרת השבת, אמרו חז"ל ממחרת יום טוב והמכחישים אמרו שהוא כמשמעו והמאמינים הביאו ראיות משנת השמטה והיובל והצום הגדול ויום תרועה שכתוב בו שבתון וכן שבתון נאמר בא של סוכות ובשמיני ואמרו כי שבע שבתות שבועות. . . והם שנים פירושים בפסוק אחד והנה "שלושים בנים רכבים על־שלושים עגרים ושלושים עגרים להם" וראייתם תמימות

(9) גור אריה על רש"י שם

וא"ת ולמה לא כתב ממחרת יו"ט ולמה הוצרך למכתב ממחרת השבת, יש לומר דקרא י"ט שבת שהיום טוב ג"כ שבת דהא יש בו שביתה
וכאן קרא אותו בשם שבת דוקא לפי שהשבת גורם מנין שכאשר יש שבת מתחיל למחרת למנות ימי השבוע ודבר זה ראוי לשבת מפני כי השבת היא שביתה והפסק שהרי הוא הפסק מלאכתו ושביתתו מפני שהשבת הוא הפסק גורם התחלת מנין אחריו שאחר כל הפסק התחלת מנין ולכך קרא יום טוב ראשון של פסח שבת שהוא שביתה וגורם מספר למח.

10 העמק דבר על ויקרא פרק כג פסוק יא

ממחרת השבת. היינו יו"ט. והא דנקרא כאן שבת היינו משום דבקרבות בהמ"ק איירי ואין נ"מ בין שבת ליו"ט דקרבות חובה וקבוע זמן מקריבין גם בשבת ונו"ג אסור גם ביו"ט. משא"כ במדינה נקרא יו"ט שבתון להקטין השביתה דאוכל נפש שרי:

11 רב ש ר הירש ויקרא פרק כג פסוק יא

In the verse immediately preceding, the עומר is called ראשית קצירכם. Thereby, before it is brought, or at any rate before it is cut, any cutting of the new produce of the land is forbidden, as well as also, up to this day, eating or using this new produce in any form is prohibited. So that up to the day of the עומר, a pause in the agricultural activity is called, the grain stands ready on the stalks, but may not be cut or used. Such a stop in agriculture is simply called שבת. On the 15th of ניסן it was still שבת הארץ, and the 16th, the day of the עומר, with which this "Sabbath" came to an end was in quite a literal sense, ממחרת השבת.

12 תרגום אונקלוס על ויקרא פרק כג פסוק יא

וירים ית עומרא קדם יי לרעוא לכון מבתר יומא טבא ירימנה כהנא

13 ספר ויקרא פרק כג

(ב) דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם מועדי ידוד אשר תקראו אתם מקראי קדש אלה הם מועדי:

(ג) ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון מקרא קדש כל מלאכה לא תעשו שבת הוא לידוד בכל מושבתיכם:

(ד) אלה מועדי ידוד מקראי קדש אשר תקראו אתם במועדם:

(יא) והניף את העמר לפני ידוד לרצונכם ממחרת השבת וניפנו הפהו:

(טו) וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עמר התנופה שבע שבתות תמימת תהינה:

(טז) עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמשים יום והקרבתם מנחה חדשה לידוד:

(כד) דבר אל בני ישראל לאמר בחדש השביעי באחד לחדש יהיה לכם שבתון זכרון תרועה מקרא קדש:

(לב) שבת שבתון הוא לכם ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחדש בערב מערב עד ערב תשבתו שפתיכם:

(לד) דבר אל בני ישראל לאמר בתמושה עשר יום לחדש השביעי הזה חג הספות שבעת ימים לידוד:

(לה) ביום הראשון מקרא קדש כל מלאכת עבודה לא תעשו:

(לו) שבעת ימים תקריבו אשה לידוד ביום השמיני מקרא קדש יהיה לכם והקרבתם אשה לידוד עצרת הוא כל מלאכת עבודה לא תעשו:

(לז) אלה מועדי ידוד אשר תקראו אתם מקראי קדש להקריב אשה לידוד עלה ומנחה זבח ונסכים דבר יום ביומו:

(לח) מלבד שבת ידוד ומלבד מתנותיכם ומלבד כל נדריכם ומלבד כל נדבתיכם אשר נתנו לידוד:

(לט) אף בתמושה עשר יום לחדש השביעי באספקם את תבואת הארץ תחגו את חג ידוד שבעת ימים ביום הראשון שבתון וביום השמיני שבתון: